Data publikacji: 23-11-2018

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA

Warszawa, dnia 20 listopada 2018 r. **Druk nr 939 S**

SPRAWOZDANIE

KOMISJI USTAWODAWCZEJ

oraz

KOMISJI PRAW CZŁOWIEKA, PRAWORZĄDNOŚCI I PETYCJI

o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk nr 939)

Marszałek Senatu w dniu 14 września 2018 r. skierował do Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego w celu rozpatrzenia go w pierwszym czytaniu.

Komisje na wspólnym posiedzeniu w dniu 20 listopada 2018 r. rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy i wnoszą o przyjęcie bez poprawek załączonego projektu ustawy oraz projektu uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Stanisław Gogacz

Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
(-) Robert Mamątow

projekt

U C H W A Ł A

S E N A T U R Z E C Z Y P O S P O L I T E J P O L S K I E J

z dnia

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Jednocześnie upoważnia senatora Andrzeja Mioduszewskiego do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

projekt

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987) w art. 123 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli koniec terminu przypada na dzień uznany przez ustawę za dzień wolny od pracy lub na sobotę, czynność można wykonać następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

1. Cel projektowanej ustawy

Projekt ustawy stanowi realizację postulatu zawartego w petycji obywatelskiej P9-49/17 wniesionej do Senatu RP w dniu 24 listopada 2017 r. przez pana Pawła Janasa.

Autor petycji zwraca się do Senatu o podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do zmiany art. 123 § 3 Kodeksu postępowania karnego, regulującego kwestię ustalenia końca biegu terminu, określonego dla dokonania czynności procesowej, gdy koniec tego terminu przypada na dzień uznany przez ustawę za dzień wolny od pracy.

W petycji postuluje się:

1) uznanie soboty za dzień równorzędny z dniem uznanym przez ustawę za dzień wolny od pracy;
2) wprowadzenie przepisu określającego 14-dniowy okres *vacatio legis* ustawy nowelizującej.

Autor petycji potrzebę jej wniesienia uzasadnia tym, że podnoszona przez niego kwestia jest uregulowana w postępowaniu karnym odmiennie niż w postępowaniach: cywilnym, administracyjnym i sądowo-administracyjnym, w których koniec terminu przypadający na sobotę powoduje przesunięcie zakończenia terminu na dzień kolejny, który nie jest dniem wolnym od pracy.

2. Różnice między obowiązującym a projektowanym stanem prawnym

Terminy procesowe określane są w ustawie Kodeks postępowania karnego w dniach, tygodniach, miesiącach i latach. Sposób obliczania terminu określonego w tygodniach, miesiącach i latach reguluje przepis art. 123 § 2. Dla obliczenia terminu określonego w dniach za wystarczające uznaje się przepisy zawarte w art. 123 § 1 i 3.

„Omawiany przepis odnosi się wyłącznie do obliczania terminów procesowych, wyrażonych w jednostkach czasu (…). Nie ma przy tym znaczenia, czy został on określony w ustawie, czy tez ustawodawca określił go blankietowo, pozostawiając organom procesowym ścisłe oznaczenie jego długości. Przepis ma zastosowanie również do terminów, w których przy wskazaniu liczby dni używa się ponadto zwrotu „nie później niż” (choć tu podglądy doktryny nie są jednolite).

Przepisy art. 123 nie odnoszą się natomiast do:

1) terminów procesowych określonych przez odniesienie do zaawansowania procesu (np. „do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej”);

2) terminów materialnoprawnych (np. określonych w k.p.k. i w k.k. terminów przedawnienia);

3) terminów określających czas trwania środków przymusu, które określają przepisy art. 127b i 127c k.p.k.” (na podstawie zawartego w systemie Lex komentarza J. Skorupki do art. 123 Kodeksu postępowania karnego, uwagi nr 2 i 3).

Przepisy art. 123 § 1 i 3 Kodeksu postępowania karnego regulujące kwestię określania początku oraz zakończenia biegu terminów procesowych stanowią, że:

– do biegu terminu nie wlicza się dnia, od którego liczy się dany termin,

– jeżeli koniec terminu do dokonania czynności procesowej przypada na dzień uznany przez ustawę za dzień wolny od pracy, czynność można wykonać dnia następnego.

Dniami uznanymi przez ustawę za dni wolne od pracy są niedziele oraz święta wskazane w ustawie z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 90).

Kwestią sporną w doktrynie był problem tzw. wolnych sobót. W ustawie nowelizującej Kodeks pracy, uchwalonej w dniu 1 marca 2001 r., zrezygnowano z ustawowego pojęcia „wolnych sobót” na rzecz „5-dniowego tygodnia pracy”. Zmiana ta spowodowała, że aktualność straciło orzeczenie Sądu Najwyższego I KZP 20/96, w którym SN przyjmował, że soboty są dniami wolnymi od pracy.

W nowym otoczeniu prawnym, Izba Karna Sądu Najwyższego w postanowieniu z dnia 24 listopada 2003 r. IV KZ 43/03 stwierdziła, że sobota nie jest dniem ustawowo wolnym od pracy w rozumieniu art. 123 k.p.k. (pogląd ten, aktualny obecnie, został potwierdzony postanowieniami SN z dnia 23 lutego 2012 III KK 289/11 oraz z dnia 27 sierpnia 2014 r. IV KK 166/14).

Odmiennie niż Kodeks postępowania karnego, kwestię sobót jako dni wolnych od pracy, regulują przepisy proceduralne innych ustaw.

Kodeks cywilny w art. 115 (w brzmieniu uchwalonym ustawą z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego przedsiębiorców), w zw. z art. 165 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, stanowi, że: „*Jeżeli koniec terminu do*

wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.”.

Sobota została ujęta w treści przepisu w sposób odrębny. Nastąpiło zrównanie soboty z dniami wolnymi od pracy. Ostatni dzień terminu przypadający na sobotę zostaje zatem przesunięty na dzień następny po dniu lub dniach wolnych od pracy.

Analogiczne rozwiązania znajdują się w przepisach: art. 57 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego, art. 83 § 2 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi oraz w art. 12 § 5 ustawy – Ordynacja podatkowa.

Brak ustawowego ujednolicenia procedury karnej z cywilną, administracyjną oraz postępowaniem w sprawach podatkowych oraz twierdzenie, że istniejące różnice w zakresie traktowania sobót w poszczególnych procedurach nie znajdują uzasadnienia oraz wymagają ingerencji ustawodawcy, podnosi nie tylko autor wniesionej petycji ale i przedstawiciele doktryny (patrz T. Grzegorczyk Komentarz do art. 123 Kodeksu postępowania karnego, uwaga 4).

Przygotowany projekt nowelizacji ustawy wychodzi tej potrzebie naprzeciw.

Projekt ustawy zakłada wprowadzenie do art. 123 § 3 takiego samego rozwiązania jak przedstawione wyżej w postępowaniu cywilnym, administracyjnym i w sprawach podatkowych.

W związku z powyższym, w projekcie nowelizacji przewiduje się wprowadzenie rozwiązania, które spowoduje, że soboty zostaną zrównane z dniami wolnymi od pracy. Ostatni dzień terminu przypadający na sobotę będzie przesunięty na dzień następny po dniu lub dniach wolnych od pracy.

W art. 2 ustawa określa standardowy, czternastodniowy okres vacatio legis, uznając go za wystarczający i odpowiedni, zgodnie z normą zawartą w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.

3. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego **Przedstawiciel wnioskodawcy:** senator Andrzej Mioduszewski **Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym:** Beata Mandylis, legislator, tel. 22 694 9340 Katarzyna Majewska, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9259	**Data sporządzenia:** 23 listopada 2018 r. **Źródło:** petycja **Nr druku:** 939, 939S

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Do Senatu RP wpłynęła petycja, której autor zwrócił uwagę na rozbieżności w sposobie uregulowania kwestii obliczania terminów procesowych w postępowaniu karnym oraz w postępowaniu cywilnym i administracyjnym.

W przypadku postępowania karnego, jeżeli koniec terminu do wykonania czynności procesowych przypada w sobotę, dla zachowania terminu czynności należy wykonać najpóźniej w tym dniu. Chyba, że w sobotę wypada jedno ze świąt wskazanych w ustawie *o dniach wolnych od pracy*. Wówczas koniec terminu do wykonania czynności przypadnie w kolejnym dniu, który nie jest dniem wolnym od pracy.

Natomiast w przypadku postępowania cywilnego i administracyjnego, jeżeli koniec terminu procesowego wypada w sobotę, termin ten upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy.

Obecnie zdarza się, że w sytuacji gdy koniec terminu przypada w sobotę, strony i inni uprawnieni do wzięcia udziału w czynności procesowej w postępowaniu karnym nie dokonują czynności w tym dniu i wnoszą np. środki odwoławcze w poniedziałek, sądząc (z uwagi na rozwiązania funkcjonujące w procedurze cywilnej lub administracyjnej), że zostaną one jeszcze uwzględnione jako dotrzymujące terminu.

Ponadto w mniejszych miejscowościach urzędy pocztowe nie działają w soboty, w związku z czym strony i inni uprawnieni do wzięcia udziału w czynności procesowej w postępowaniu karnym nie mają możliwości dokonania czynności procesowych (np. wniesienia środków odwoławczych) w tym dniu oraz dotrzymania terminu procesowego, jeżeli jego koniec przypada właśnie w sobotę.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozwiązanie polega na dodaniu w *Kodeksie postępowania karnego* rozwiązania, zgodnie z którym jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, czynność można wykonać następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.

Oczekiwanym efektem będzie ujednolicenie rozwiązań w zakresie obliczania terminów wykonania czynności procesowych w postępowaniu karnym, cywilnym, administracyjnym oraz ordynacji podatkowej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ze względu na specyfikę zagadnienia porównanie z rozwiązaniami przyjętymi w innych krajach jest niecelowe.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Strony i inni uprawnieni do wzięcia udziału w czynności procesowej w postępowaniu karnym	W 2017 r. do sądów powszechnych wpłynęło 15 782 479 spraw karnych.	Ministerstwo Sprawiedliwości, *Ewidencja spraw w sądach powszechnych według działów prawa i instancyjności w 2017 r.*	Wprowadzenie możliwości dotrzymania terminu procesowego, kończącego się w sobotę, w przypadku dokonania czynności procesowych następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy w dniu 28 września 2018 r. został przesłany do zaopiniowania Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Sądownictwa, Ministrowi Finansów, Ministrowi Sprawiedliwości, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Sądowi Najwyższemu. Termin nadsyłania opinii ustalono na dzień 19 października 2018 r.

Krajowa Rada Sądownictwa, Minister Finansów oraz Minister Sprawiedliwości pozytywnie ocenili projektowane rozwiązanie. Sąd Najwyższy poinformował, że nie zgłasza uwag do projektu.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(w cenach stałych z 2018 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	*Łącznie (0-10)*
Dochody ogółem	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Wydatki ogółem	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Saldo ogółem	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Źródła finansowania:	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	*Łącznie (0-8)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, w cenach stałych z 2018 r.)	duże przedsiębiorstwa	–	–	–	–	–	–	–
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	–	–	–	–	–	–	–
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja poprawi sytuację osób uczestniczących w postępowaniu karnym, umożliwiając im dotrzymanie terminu procesowego, który kończy się w sobotę, w przypadku dokonania czynności procesowych (np. wniesienia środków odwoławczych) następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy. W sytuacji gdy koniec terminu przypada w sobotę, a strony i inni uprawnieni do wzięcia udziału w czynności procesowej w postępowaniu karnym nie dokonają czynności procesowych w tym dniu i wniosą np. środki odwoławcze w poniedziałek – według projektowanych przepisów – środki te zostaną jeszcze uwzględnione jako dotrzymujące terminu.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Nie dotyczy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

Omówienie wpływu	Nie dotyczy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przepisy projektu będą miały zastosowanie od dnia jego wejścia w życie.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewidziano.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.